

Συγγραφέας: Αγαθοπούλου Ελένη

ΕΠΙΠΕΔΟ Γ1

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΧΛΩΡΙΔΑ, ΠΑΝΙΔΑ, ΚΑΙΡΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Βρήκατε στο διαδίκτυο (ίντερνετ) ένα άρθρο για το φαινόμενο της αστικοποίησης. Μερικές φράσεις, όμως, δεν φαίνονται καλά. Στον πίνακα που ακολουθεί υπάρχουν οι φράσεις που ταιριάζουν στα κενά σημεία του κειμένου. Διαβάζετε προσεκτικά το κείμενο και συμπληρώνετε δίπλα σε κάθε φράση του πίνακα τον αριθμό του κενού στο οποίο αυτή ταιριάζει, όπως στο παράδειγμα. Υπάρχουν πέντε (5) φράσεις που δεν ταιριάζουν σε κανένα κενό.

Τι είναι αστικοποίηση

Αστικοποίηση είναι η αύξηση 0. _____ στο σύνολο του παγκόσμιου πληθυσμού. Θεωρείται αναπόφευκτο φαινόμενο για όλα τα μέρη της γης.

Καμία χώρα στη βιομηχανική εποχή δεν κατόρθωσε ποτέ σημαντική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, χωρίς να συνοδευτεί 1. _____ την ύπαιθρο προς τις πόλεις.

Οι τελευταίες συγκεντρώνουν και μεγεθύνουν τη φτώχεια, αλλά ταυτόχρονα αποτελούν την καλύτερη ελπίδα των φτωχών 2. _____.

Η τελευταία έκθεση του United Nations Population Fund (UNFPA) του ΟΗΕ με τίτλο «Η κατάσταση του παγκόσμιου πληθυσμού, 2007» συγκεκριμένα επισημαίνει:

- Οι πόλεις, ειδικά στις φτωχές χώρες, καθώς μεγεθύνονται άναρχα και χωρίς κατάλληλες υποδομές, δημιουργούν πολλαπλά προβλήματα περιβάλλοντος και υγείας,

όμως τελικά η συγκέντρωση πληθυσμού στα αστικά κέντρα μπορεί, με τις κατάλληλες λύσεις, 3. _____ .

• Οι πόλεις είναι 4. _____ παγκοσμιοποίηση, όμως λίγες κατορθώνουν να δημιουργήσουν αρκετές θέσεις εργασίας για τους φτωχούς. Οι γυναίκες, οι νέοι, οι φτωχοί και οι μετανάστες πλήττονται πάνω από όλους. Κι όμως κύματα ανθρώπων συνεχίζουν να εγκαταλείπουν τα χωριά τους, 5. _____ -οι οποίες συχνά τους διαψεύδουν και οι μετανάστες αναπόφευκτα καταλήγουν στην άτυπη («γκρίζα») οικονομία, τη μιζέρια και ίσως την εγκληματικότητα ή το AIDS.

• Όλη η μελλοντική αύξηση πληθυσμού στον κόσμο 6. _____ στις πόλεις (μεγαλύτερες και μικρότερες) και όχι στην αγροτική ύπαιθρο, αλλάζοντας έτσι δραματικά μια οικονομική και κοινωνική ισορροπία που 7. _____ στην Ασία και την Αφρική. Το κύμα αστικοποίησης έχει πρωτοφανή διάσταση –ποτέ στην Ιστορία η ανθρωπότητα δεν έχει ζήσει κάτι τέτοιο. Οι αλλαγές είναι τόσο μεγάλες και ταχείες, καθώς ο αριθμός των νέων κατοίκων των πόλεων στην Ασία και την Αφρική αυξάνεται με μέσο ρυθμό 1 εκατ. την εβδομάδα, που οι κυβερνήσεις, οι δημοτικές αρχές και οι άλλοι 8. _____ συχνά σηκώνουν ψηλά τα χέρια ή απλώς καθυστερούν υπερβολικά να αντιληφθούν το μέγεθος του προβλήματος και να αντιδράσουν έγκαιρα.

• Ο αστικός χώρος αυξάνεται ταχύτερα από τον αστικό πληθυσμό. Ως το 2030 οι αναπτυσσόμενες χώρες θα 9. _____ την έκταση των πόλεων, ενώ οι ανεπτυγμένες θα τον έχουν αυξήσει κατά 2,5 φορές. Παράλληλα αυξάνεται ραγδαία η περιαστική ανάπτυξη, 10. _____ και οικονομικής δραστηριότητας σε μεταβατικές ζώνες ανάμεσα στις πόλεις και την ύπαιθρο. Η όλη διαδικασία ευνοείται από την παγκοσμιοποίηση, η οποία ενθαρρύνει μεγάλα εργοστάσια σε φθηνή γη, με φθηνά εργατικά χέρια και μικρή κρατική παρέμβαση –ακριβώς δηλαδή αυτό που συμβαίνει στον περιαστικό χώρο, ο οποίος, αν και πλήττεται εξίσου από φτώχεια και οικολογική υποβάθμιση, τουλάχιστον προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες.

Πηγή: http://www.e-yliko.gr/htmls/perivallon/kallisto_files/Anthrop_periv.pdf
(σ. 14-15)

του ποσοστού των κατοίκων των πόλεων	0 (παράδειγμα)
προσδοκώντας καλύτερη ζωή στις πόλεις	
φορείς λήψης αποφάσεων	
να ξεφύγουν από αυτήν	
θα λάβει χώρα	

οι κατεχοχήν ωφελημένες από την	
έχουν τριπλασιάσει	
από μαζική μετακίνηση κατοίκων από	
με την προσέλευση από	
αναζητώντας το όνειρο	

ουσιαστικά	
λόγω εγκαθίδρυσης ζωνών κατοικίας	
να συνεισφέρει στη μακροοικονομική βιωσιμότητα των πόλεων.	
έχει καταστραφεί	

καλύτερης ζωής	
έχει κρατήσει επί χιλιετίες	
έχουν πολλαπλασιάσει	
κατεστραμμένες από	

Λύση

του ποσοστού των κατοίκων των πόλεων	0 (παράδειγμα)
προσδοκώντας καλύτερη ζωή στις πόλεις	5
φορείς λήψης αποφάσεων	8
να ξεφύγουν από αυτήν	2
θα λάβει χώρα ουσιαστικά	6
λόγω εγκαθίδρυσης ζωνών κατοικίας	10
να συνεισφέρει στη μακροοικονομική βιωσιμότητα των πόλεων.	3
έχει καταστραφεί	

οι κατεχοχήν ωφελημένες από την	4
έχουν τριπλασιάσει	9
από μαζική μετακίνηση κατοίκων από	1
με την προσέλευση από	
αναζητώντας το όνειρο καλύτερης ζωής	
έχει κρατήσει επί χιλιετίες	7
έχουν πολλαπλασιάσει	
κατεστραμμένες από	

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Θα ακούσετε δύο (2) φορές μέρος μιας ραδιοφωνικής εκπομπής στην οποία ένας μετεωρολόγος εξηγεί το φαινόμενο των τυφώνων. Αυτά που ακούτε σας ενδιαφέρουν και κρατάτε σύντομες σημειώσεις (2-5 λέξεις), όπως στο παράδειγμα.

0. Στις ειδήσεις που αφορούν το χτύπημα ενός τυφώνα συνήθως βλέπουμε εικόνες βιβλικής καταστροφής.
1. Η έννοια του τυφώνα _____ περικλείει θυελλώδεις ανέμους και ισχυρές, παρατεταμένες καταιγίδες.
2. Ο τυφώνας είναι τύπος του τροπικού κυκλώνα που εμφανίζεται κυρίως στις τροπικές ζώνες, _____ από 500 χλμ.
3. Στην πέμπτη κατηγορία τυφώνα οι άνεμοι μπορεί να ξεπερνούν και τα 155 μίλια την ώρα κι _____ γίνεται αντιληπτό πόσο σαρωτικό είναι το φαινόμενο αυτό.
4. Οι τυφώνες σχηματίζονται κι _____ ωκεανών.
5. Για τη γέννηση ενός τυφώνα απαιτείται και _____ της γης για να κινησει το στροβιλισμό των ανέμων.
6. Ο όρος «τυφώνας» _____ από διάφορες θεωρίες.
7. Στον 19ο αι. οι τυφώνες στην Καραϊβική έπαιρναν το όνομα του αγίου που γιόρταζε την _____ του φαινομένου.
8. Ο Παγκόσμιος Μετεωρολογικός Οργανισμός αναπτύσσει μια λίστα με ονόματα που έχουν _____.
9. Από το 1953, οι τυφώνες παίρνουν τα ονόματά τους από _____ το Εθνικό Κέντρο Τυφώνων των ΗΠΑ.
10. Το όνομα των τυφώνων που προκάλεσαν μεγάλες καταστροφές δεν ξαναχρησιμοποιείται, αλλά αφαιρείται από τους καταλόγους _____.

Λύση

1. εξορισμού περικλείει
2. με διάμετρο μεγαλύτερη και
3. ως εκ τούτου γίνεται αντιληπτό

4. εντείνονται σε περιοχές
5. η επένεργεια από την περιστροφή
6. αντλεί την προέλευσή του
7. ημέρα εκδήλωσης
8. καταχωρηθεί με αλφαβητική σειρά
9. καταλόγους που εκπόνησε
10. και αντικαθίσταται από άλλο

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στη δυσάρεστη ροή των ειδήσεων συμπεριλαμβάνεται κάπου-κάπου και η είδηση του «χτυπήματος» ενός τυφώνα, με εικόνες βιβλικής καταστροφής. Γρήγορα μπορεί να το ξεχάσουμε... Ο τυφώνας όμως πλήττει συνανθρώπους μας, θεωρείται ιδιαίτερα επικίνδυνος, συγκαταλέγεται στα ακραία και ιδιαίτερα καταστροφικά φυσικά φαινόμενα, μερικά από τα οποία μπορεί να περάσουν και το δικό μας κατώφλι, οπότε οφείλουμε να είμαστε ενημερωμένοι.

Με την έννοια του τυφώνα προσδιορίζεται μια ειδικότερη εκδήλωση των ισχυρών τροπικών κυκλώνων η οποία εξ ορισμού περικλείει θυελλώδεις ανέμους και ισχυρές, παρατεταμένες καταιγίδες, φαινόμενα τα οποία προκαλούν περαιτέρω υπέρμετρη αύξηση της στάθμης της θάλασσας και συνεπακόλουθα πλημμύρες, ενώ δυνητικά προκαλούν και ανεμοστρόβιλους. Έτσι λοιπόν ο τυφώνας (όπως και ο κυκλώνας) είναι τύπος του τροπικού κυκλώνα που εμφανίζεται κυρίως στις τροπικές ζώνες, με διάμετρο μεγαλύτερη και από 500 χλμ., ενώ διακρίνεται σε 5 κατηγορίες ανάλογα με την ταχύτητα των ανέμων που περιστρέφονται γύρω από τη στήλη του. Ας σημειωθεί πως στην πέμπτη κατηγορία οι άνεμοι μπορεί να ξεπερνούν και τα 155 μίλια την ώρα, κι ως εκ τούτου γίνεται αντιληπτό πόσο σαρωτικό είναι το φαινόμενο αυτό, πόση δύναμη περικλείει την οποία και ξεσπά ολόγυρά του...

Οι τυφώνες σχηματίζονται κι εντείνονται σε περιοχές ωκεανών. Η θερμοκρασία του νερού, της επιφάνειας της θάλασσας πρέπει να είναι τουλάχιστον 26°C ή να ξεπερνά τους 79 βαθμούς F για να γεννηθεί ένας τυφώνας, ενώ απαιτείται και η επένεργεια από την περιστροφή της γης για να κινήσει το στροβιλισμό των ανέμων. Έτσι, σχηματίζονται συνήθως αργά το καλοκαίρι ή νωρίς το φθινόπωρο, όταν δηλαδή οι συνθήκες είναι κατάλληλες.

Ο όρος «τυφώνας» αντλεί την προέλευσή του από διάφορες θεωρίες. Έχετε αναρωτηθεί ωστόσο γιατί και ποιοι δίνουν ονομασίες στους τυφώνες;

Κατά το 19ο αι. οι τυφώνες στην Καραϊβική έφεραν το όνομα του αγίου που γιόρταζε την ημέρα εκδήλωσης του φαινομένου. Αργότερα, οι μετεωρολόγοι άρχισαν να περιγράφουν τους τυφώνες με τις γεωγραφικές συντεταγμένες της θέσης όπου εκδηλώνονταν, γρήγορα όμως συνειδητοποίησαν ότι ήταν ευκολότερο να χρησιμοποιούν σύντομα, διακριτά ονόματα, τα οποία υπόκεινται σε μικρότερη πιθανότητα λάθους σε σχέση με τις παλαιότερες, δύσχρηστες μεθόδους. Τα πλεονεκτήματα αυτά είναι πολύ σημαντικά για την ανταλλαγή λεπτομερών

πληροφοριών από εκατοντάδες σταθμούς, παράκτιες βάσεις και πλοία στους ωκεανούς.

Για το λόγο αυτό ο Παγκόσμιος Μετεωρολογικός Οργανισμός αναπτύσσει μια λίστα με ονόματα που έχουν καταχωρηθεί με αλφαβητική σειρά. Τα ονόματα μπορεί να επαναληφθούν μετά από ένα διάστημα έξι ετών, αλλά τα ονόματα των ιδιαίτερα σοβαρών καταιγίδων έχουν οριστικά αποσυρθεί από τη χρήση .

Η χρήση γυναικείων ονομάτων καθιερώθηκε τη δεκαετία του 1940, υπό την επίδραση του μυθιστορήματος «Καταιγίδα» του Τζορτζ Στιούαρτ, που εκδόθηκε το 1941. Από το 1953, οι τυφώνες παίρνουν τα ονόματά τους από καταλόγους που εκπόνησε το Εθνικό Κέντρο Τυφώνων των ΗΠΑ, οι οποίοι ενημερώνονται σήμερα από μια διεθνή επιτροπή του Παγκόσμιου Μετεωρολογικού Οργανισμού. Οι κατάλογοι αυτοί είχαν γυναικεία ονόματα μέχρι το 1979, αλλά έκτοτε άρχισαν να χρησιμοποιούνται και αντρικά. Συνολικά, χρησιμοποιούνται έξι κατάλογοι με 21 ονόματα για κάθε έτος, με εναλλασσόμενη σειρά: για παράδειγμα, ο κατάλογος του 2004 θα ξαναχρησιμοποιηθεί το 2010. Εξαιρέση στον κανόνα αποτελούν οι τυφώνες που αφήνουν πίσω τους πολλούς νεκρούς ή καταστροφές, οπότε, για λόγους ευαισθησίας, δεν ξαναχρησιμοποιείται το όνομά τους, αλλά αφαιρείται από τους καταλόγους και αντικαθίσταται από άλλο. Τα ονόματα αυτά ακολουθούν αλφαβητική σειρά. Σε περίπτωση που υπάρξουν περισσότεροι από 21 τυφώνες μέσα σε ένα έτος, ο 22ος και οι υπόλοιποι, ονοματίζονται με γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου («Αλφα», «Βήτα» κ.ο.κ.)

Πηγές : <http://www.elitestores.gr/index.php/science/83--qq-.html?showall=1> και <http://www.iefimerida.gr/node/129986#ixzz33V8t762B> (Διασκευή)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (1)

Στον παρακάτω πίνακα να αντιστοιχίσετε τις λέξεις, έτσι ώστε να δημιουργήσετε συμφράσεις που αναφέρονται σε περιβαλλοντικά προβλήματα. «**Συμφράσεις**» λέγονται δύο ή περισσότερες λέξεις που τις συναντάμε συχνά **μαζί**. (Βλ. παράδειγμα.)

0. αέριο	→	α) θερμοκηπίου
1. διαχείριση		β) του όζοντος
2. έκλυση		γ) βιοποικιλότητας
3. στιβάδα		δ) των αποβλήτων
4. αποψίλωση		ε) των υδάτων
5. μείωση		στ) φυσικών πόρων
6. ρύπανση		ζ) ρύπων
7. εξάντληση		η) του εδάφους
8. διάβρωση		θ) οικοσυστημάτων
9. ισορροπία		ι) των δασών

Λύση

1δ, 2ζ, 3β, 4ι, 5γ, 6ε, 7στ, 8η, 9θ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (2)

Υπογραμμίστε τη λέξη που θεωρείτε ότι συμπληρώνει σωστά το κενό, όπως στο παράδειγμα.

0. Η συνεχής _____ ρύπων από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες αλλάζει τη χημική σύσταση της ατμόσφαιρας.
α. ανάλυση β. έκλυση γ. κατάλυση δ. διάλυση
1. Η πείνα και ο _____ επηρεάζουν ένα στα τρία άτομα ανά τον κόσμο.
α. επισιτισμός β. υπερσιτισμός γ. υποσιτισμός δ. παρασιτισμός
2. _____ ή τροποποιημένα είναι τα τρόφιμα που έχουν δημιουργηθεί από την ανθρώπινη επέμβαση πάνω στις ιδιότητες των δημητριακών, λαχανικών, φρούτων κ.τ.λ.
α. Απαλλαγμένα β. Παραλλαγμένα γ. Ανταλλαγμένα δ. Μεταλλαγμένα
3. Τα κλιματιστικά είναι ιδιαίτερα _____ ηλεκτρικές συσκευές που επιβαρύνουν το περιβάλλον.
α. ανεμοβόρες β. ενεργειοβόρες γ. αεροβόρες δ. χρονοβόρες

4. Τα _____ που χρησιμοποιούνται στις γεωργικές καλλιέργειες για την αύξηση της παραγωγής συντελούν στην αυξανόμενη ρύπανση του εδάφους.
α. φυτοφάρμακα β. ποντικοφάρμακα γ. ψευτοφάρμακα δ. ψυχοφάρμακα
5. Η Ισπανία υποφέρει από τη δραματική αλλοίωση και καταστροφή της παράκτιας ζώνης της. Το 75% των ακτών της βρίσκεται σε στάδιο _____ με ρυθμό 8 εκτάρια ανά ημέρα.
α. αποικοδόμησης β. οικοδόμησης γ. αποδόμησης δ. πολεοδόμησης
6. Η καταστροφή των δασών δημιουργεί την τρίτη μεγαλύτερη πηγή αερίων που _____ τον πλανήτη.
α. υποθερμαίνουν β. υπερθερμαίνουν γ. αναθερμαίνουν δ. προθερμαίνουν
7. Η αυξημένη χρήση πλαστικών επιβαρύνει το περιβάλλον, καθώς το πλαστικό _____ πολύ δύσκολα.
α. ανασπάται β. συσπάται γ. διασπάται δ. αποσπάται
8. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ενεργειακής φτώχειας, _____ η μείωση της ενέργειας που καταναλώνεται στις κατοικίες.
α. παρέχει β. προέχει γ. απέχει δ. υπερέχει
9. Η αλόγιστη εκμετάλλευση των φυσικών _____ πηγών και η συνεπακόλουθη καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος προκαλούν κλιματικές αλλαγές και ακραία φυσικά φαινόμενα.
α. αντιπαραγωγικών β. ανθοπαραγωγικών
γ. οινοπαραγωγικών δ. πλουτοπαραγωγικών
10. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε σήμερα πιο αυστηρές _____ για τις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε δημόσια και ιδιωτικά κατασκευαστικά έργα.
α. μεταγραφές β. προδιαγραφές γ. αναγραφές δ. παραγραφές

Λύση

1.γ, 2.δ, 3.β, 4.α, 5.β, 6.β, 7.γ, 8.β, 9.δ, 10.β

[λεξιλόγιο-πολλαπλή επιλογή-περιβάλλον]

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (1)

Σε συνεργασία με ένα συμμαθητή σας, σημειώστε ποιοι από τους συνδυασμούς μεταξύ των επιθέτων (με κατάλληλη αλλαγή γένους/αριθμού) στη δεξιά στήλη και των ουσιαστικών στην πρώτη σειρά αποτελούν συμφράσεις, όπως στο παράδειγμα (προστατευόμενη ζώνη, προστατευόμενο οικοσύστημα). Μετά χρησιμοποιήστε αυτές τις συμφράσεις σε προτάσεις που αναφέρονται σε περιβαλλοντικά ζητήματα.

	ζώνη	πάρκο	οικοσύστημα	καύσιμο	πηγή ενέργειας	καλλιέργεια
προστατευόμενος	+		+			
αιολικός						
εναλλακτικός						
ανανεώσιμος						
ορυκτός						

Λύση

	ζώνη	πάρκο	οικοσύστημα	καύσιμο	πηγή ενέργειας	καλλιέργεια
προστατευόμενος	+		+			
αιολικός	+	+			+	
εναλλακτικός				+	+	+
ανανεώσιμος					+	+
ορυκτός				+	+	

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (2)

Στο παρακάτω κείμενο να συμπληρώσετε τα κενά, σχηματίζοντας ουσιαστικά από τα ρήματα του πίνακα, όπως στο παράδειγμα. Τα ουσιαστικά θα δηλώνουν ενέργεια ή το αποτέλεσμα της. Μπορείτε να δουλέψετε σε ζευγάρια και να βρείτε τα **παράγωγα** ουσιαστικά με τη βοήθεια του *Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής*:

http://www.greeklanguage.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html.

αλληλεπιδρώ αφανίζω δομώ κατακερματίζω υποβαθμίζω ρυπαίνω
διατηρώ απομακρύνω μετασηματίζω εξαλείφω μετατρέπω

Από πολλούς δεν είναι αντιληπτοί οι λόγοι για τους οποίους η προστασία και 0.

διατήρηση της βιοποικιλότητας είναι ουσιώδους σημασίας για την ποιότητα της ζωής μας. Δεν καταλαβαίνουν πώς γίνεται ο κίνδυνος 1. _____ ενός είδους, η 2. _____ ή και η καταστροφή ενός οικοτόπου να μπορεί να επηρεάσει τη δική τους καθημερινότητα, τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικο-πολιτισμικό επίπεδο.

Κι όμως, η απώλεια βιοποικιλότητας σε ένα οικοσύστημα μπορεί να επιφέρει πολλαπλές καταστροφικές συνέπειες εξαιτίας των πολύπλοκων τροφικών σχέσεων μεταξύ των οργανισμών αλλά και της 3. _____ τους με το περιβάλλον. Κάθε οργανισμός παίζει σημαντικό ρόλο στην ισορροπία του περιβάλλοντός του και στηρίζει τη βιωσιμότητα και άλλων μορφών ζωής. Κάθε αλλαγή που μπορεί να επηρεάσει ένα είδος είναι πιθανό να έχει επιπτώσεις σε ένα μεγάλο αριθμό αλληλεξαρτώμενων οργανισμών. Η 4. _____ για παράδειγμα της θαλάσσια βίδρας, ενός ανώτερου θηρευτή, προκαλεί 5. _____ της δομής του τροφικού πλέγματος, με αποτέλεσμα τη ραγδαία αύξησης των αχινών και την 6. _____ των θαλασσίων λιβαδιών, όπου ζει και αναπαράγεται μια μεγάλη ποικιλία ειδών.

Οι κυριότερες, ανθρωπογενούς προέλευσης, απειλές για τη βιοποικιλότητα είναι οι εξής:

- Η απώλεια, ο 7. _____ ή η 8. _____ ενδιαιτημάτων, για παράδειγμα εξαιτίας της άναρχης 9. _____.
- Η υπερεκμετάλλευση φυσικών πόρων και ειδών (π.χ. υπεραλίευση).
- Η 10. _____.

Λύση

1. αφανίζω → αφανισμού, 2. υποβαθμίζω → υποβάθμιση, 3. αλληλεπιδρώ → αλληλεπίδρασης, 4. απομακρύνω → απομάκρυνση, 5. μετασχηματίζω → μετασχηματισμού, 6. εξαλείφω → εξαλείφιση, 7. κατακερματίζω → κατακερματισμός, 8. δομώ → δόμηση, 9. επεκτείνω → επέκτασης, 10. ρυπαίνω → ρύπανση

Πηγή: <http://www.neagenia.gr/viopoikilotita/synepeies.htm> (Διασκευή)

[λεξιλόγιο-συμπλήρωση κενών με παράγωγα-περιβάλλον]

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (2)

Ένας φίλος σας έχει γράψει μέρος ενός άρθρου για το πώς μπορεί να γίνεται οικολογικά η πλύση των ρούχων. Επειδή, όμως, είναι ξένος, κάνει ακόμη λάθη όταν γράφει και γι' αυτό σας ζητάει να τον βοηθήσετε. Βρείτε τις λάθος λέξεις, διαγράψτε τες και γράψτε τες στο πλαίσιο που είναι δίπλα στη γραμμή της καθεμιάς, όπως στο παράδειγμα.
Προσέξτε: οι λέξεις που πρέπει να βρείτε είναι **ΠΕΝΤΕ (5)**, χωρίς το παράδειγμα.

Οι βασικές αντιρρήσεις που οι περισσότεροι προβάλλονται σε	προβάλλουν ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
σχέση με τα οικολογικά απορρυπαντικά είναι η τιμή τους και η	
αποτελεσματικότητά τους. Προσωπικά τα χρησιμοποιώ εδώ	
και δύο περίπου χρόνια και μπορώ να πω με βεβαιότητα ότι	
καθαρίζουν εξίσου καλά και ότι η διαφορά στην τιμή είναι	
μικρή, καθώς, όσον αναφορά τουλάχιστον στα υγρά	
απορρυπαντικά, είναι πιο συμπυκνωμένα με τα συμβατικά.	
Στην πραγματικότητα, αν τα δοκίμαζες, δύσκολα γυρνάς στα	
συμβατικά. Και αυτό σας το λέει ένας άνθρωπος που κάποτε	
έψαχνε στο σουπερμάρκετ να βρει το μαλακτικό με το πιο	
δυνατό άρωμα! Φυσικά, ούτε τα οικολογικά απορρυπαντικά	
είναι... ραντεβού στα τυφλά. Κοιτάμαι πάντα τη συσκευασία,	
γιατί ενέχεται και αυτά να περιέχουν ουσίες που συνήθως	
συναντάμε στα συμβατικά –αν και αυτό συμβαίνει σπάνια–,	
βεβαιώνουμε ότι τα αρώματα δεν είναι συνθετικά αλλά	
προέρχονται σε αιθέρια έλαια, και αποφεύγουμε αυτά που	
περιέχουν φυσικά συστατικά τα οποία μπορεί να είμαστε	
αλλεργικοί.	

Λύση

Οι βασικές αντιρρήσεις που οι περισσότεροι προβάλλουν σε	προβάλλουν ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
σχέση με τα οικολογικά απορρυπαντικά είναι η τιμή τους και η	
αποτελεσματικότητά τους. Προσωπικά τα χρησιμοποιώ εδώ	
και δύο περίπου χρόνια και μπορώ να πω με βεβαιότητα ότι	
καθαρίζουν εξίσου καλά και ότι η διαφορά στην τιμή είναι	
μικρή, καθώς, όσον αναφορά τουλάχιστον στα υγρά	αφορά
απορρυπαντικά, είναι πιο συμπυκνωμένα με τα συμβατικά.	από
Στην πραγματικότητα, αν τα δοκιμάζεις , δύσκολα γυρνάς στα	δοκιμάσεις
συμβατικά. Και αυτό σας το λέει ένας άνθρωπος που κάποτε	
έψαχνε στο σουπερμάρκετ να βρει το μαλακτικό με το πιο	
δυνατό άρωμα! Φυσικά, ούτε τα οικολογικά απορρυπαντικά	
είναι... ραντεβού στα τυφλά. Κοιτάμε πάντα τη συσκευασία,	Κοιτάμε
γιατί ενέχεται και αυτά να περιέχουν ουσίες που συνήθως	ενδέχεται
συναντάμε στα συμβατικά -αν και αυτό συμβαίνει σπάνια-,	
βεβαιώνουμε ότι τα αρώματα δεν είναι συνθετικά αλλά	βεβαιωνόμαστε
προέρχονται σε αιθέρια έλαια, και αποφεύγουμε αυτά που	από
περιέχουν φυσικά συστατικά τα οποία μπορεί να είμαστε	στα
αλλεργικοί.	

Πηγή: <http://www.vita.gr/mindandbody/alternative/article/2448/pws-na-kanete-thn-mpoxyada-sas-oikologika/> (Διασκευή)

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (2)

Στον παρακάτω κείμενο να συμπληρώσετε τα κενά με τις παθητικές μετοχές των ρημάτων του πίνακα (στον κατάλληλο τύπο παθητικής φωνής), όπως στο παράδειγμα.

Προσέξτε: σημειώστε μόνο **ΜΙΑ (1)** λέξη για κάθε κενό.

παρατείνω εξελίσσω συμπυκνώνω ενοχοποιώ σιδερώνω ονομάζω

Σε μια εποχή όπου ο πολιτισμός συμπορεύεται με έννοιες όπως «καθαρός», και 0. «σιδερωμένος», αγοράζουμε τα πιο ενισχυμένα καθαριστικά, τα πιο 1. _____ απορρυπαντικά, πλένουμε τα ρούχα μας σε υψηλές θερμοκρασίες, προσθέτοντας λευκαντικά, ενισχυτικά των χρωμάτων, μαλακτικά και οποιαδήποτε άλλα προϊόντα προορίζονται για την πλύση, ξεχνώντας ότι πίσω από τα τεχνητά αρώματά τους κρύβονται πολύπλοκες χημικές ουσίες 2. _____ για διάφορα προβλήματα υγείας.

Τα διάφορα δραστικά συστατικά που περιέχουν τα συμβατικά απορρυπαντικά είναι ιδιαίτερα ενεργοβόρα κατά την παραγωγή τους. Επίσης αυτά τα συστατικά «κολλούν» στις ίνες των ρούχων και αφήνουν υπολείμματα όσο καλά κι αν τα ξεβγάζουμε. Έτσι, το σώμα μας έρχεται αναγκαστικά σε 3. _____ επαφή με «σκληρές» ουσίες, που το αφυδατώνουν και συμβάλλουν στην εμφάνιση αλλεργιών και χρόνιων ασθενειών. «Υποπτα» θεωρούνται και χημικά συντηρητικά, όπως οι 4. _____ παραβένες, καθώς έχουν ανιχνευθεί αναλλοίωτα σε όγκους του μαστού.

Οι βασικές αντιρρήσεις που οι περισσότεροι προβάλλουν σε σχέση με τα οικολογικά απορρυπαντικά είναι η τιμή τους και η αποτελεσματικότητά τους. Προσωπικά τα χρησιμοποιώ εδώ και δύο περίπου χρόνια και μπορώ να πω με βεβαιότητα ότι καθαρίζουν εξίσου καλά και ότι η διαφορά στην τιμή είναι μικρή, καθώς, όσον αφορά τουλάχιστον στα υγρά απορρυπαντικά, είναι πιο 5. _____ από τα συμβατικά.

Λύση

0. σιδερώνω → σιδερωμένος 1. εξελίσσω → εξελιγμένα, 2. ενοχοποιώ → ενοχοποιημένες, 3. παρατείνω → παρατεταμένη, 4. ονομάζω → ονομαζόμενες, 5. συμπυκνώνω → συμπυκνωμένα

Πηγή: <http://www.vita.gr/mindandbody/alternative/article/2448/pws-na-kanete-thn-mpoygada-sas-oikologika/> (Διασκευή)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (1)

Μαζί με έναν συμμαθητή/μια συμμαθήτριά σας, αντιστοιχίστε τα παρακάτω προβλήματα που αφορούν το περιβάλλον με τις συνέπειές τους και εκφράστε τη σχέση αιτίας-αποτελέσματος με διάφορους τρόπους μέσα σε προτάσεις, όπως στο παράδειγμα.

Πρόβλημα	Συνέπεια
0. οικονομική κρίση	α) λαθροϋλοτομία
1. αποψίλωση	β) δερματικές ασθένειες
2. επιβλαβείς ουσίες απορρυπαντικών	γ) όγκος αποβλήτων
3. βιομηχανικά λύματα	δ) ρύπανση υπόγειων υδάτων
4. ραγδαία αστικοποίηση	ε) διάβρωση, πλημμύρες
5. αυξημένες ανάγκες διατροφής	στ) υπερβολική χρήση φυτοφαρμάκων

Παράδειγμα: 0.α

- **Εξαιτίας** της οικονομικής κρίσης έχει αυξηθεί η λαθροϋλοτομία, με αποτέλεσμα πολύτιμα δέντρα να μετατρέπονται σε καυσόξυλα.

Παραδείγματα συνδετικών λέξεων που δηλώνουν αιτία-αποτέλεσμα:

προθέσεις + γενική: εξαιτίας, λόγω

δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις: διότι, επειδή, αφού

επιρρηματικές φράσεις: γι' αυτόν τον λόγο, συνεπώς, κατά συνέπεια

Λύση

1ε, 2β, 3δ, 4γ, 5στ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (2)

Μαζί με έναν συμμαθητή/μια συμμαθήτριά σας γράψτε τι είναι πιθανόν να συμβεί σε σχέση με το περιβάλλον, χρησιμοποιώντας την πιθανολογική έγκλιση, όπως στο παράδειγμα.

Παράδειγμα

0. Αύξηση φαινομένου του θερμοκηπίου - πιθανότητα πολύ μεγαλύτερης υπερθέρμανσης του πλανήτη σε 50 χρόνια.

Με την αύξηση του φαινομένου του θερμοκηπίου, σε 50 χρόνια ο πλανήτης μας **θα έχει υπερθερμανθεί** σε πολύ επικίνδυνο βαθμό.

1. Υπερθέρμανση του πλανήτη - συρρίκνωση του μεγέθους πολλών ζώων στο μέλλον.
2. Κλιματικές αλλαγές - λιώσιμο των πάγων της Αρκτικής το καλοκαίρι του 2030.
3. Έλλειψη προστασίας μεγάλων δασικών εκτάσεων - αποψίλωση των 2/3 σε 20 χρόνια.
4. Τοξικά απόβλητα - ραγδαία μόλυνση του νερού στα επόμενα 5 χρόνια.
5. Παραγωγή ενέργειας στα ανοιχτά των θαλασσών - αύξηση ατυχημάτων.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Επικοινωνιακή δραστηριότητα

Ένας φίλος σας ενδιαφέρεται να μάθει τι μπορεί να κάνει στην καθημερινή του ζωή στο σπίτι του για να συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος. Γράψτε του ένα γράμμα με τις προτάσεις σας, αιτιολογώντας τες. (300 λέξεις)

Οικολογικό νοικοκυριό: παραδείγματα

Χρήση ξιδιού ή σόδας αντί χημικών (π.χ. για άλατα, βουλωμένους νεροχύτες, καθαρισμό φούρνου)

Χειροποίητα αποσμητικά

Φυσικά εντομοκτόνα

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Να δίνεις συμβουλές/να προειδοποιείς

Επικοινωνιακή δραστηριότητα κατά ομάδες: Παιχνίδι ρόλων

Συμμετέχετε σε μια ομάδα περιοδικού και σας ζητούν να γράψετε ένα άρθρο με συμβουλές σχετικά με το τι μπορούμε να κάνουμε στην καθημερινή μας ζωή για την προστασία του περιβάλλοντος. Συζητάτε με άλλα μέλη της ομάδας για να αποφασίσετε ποιες είναι οι σχετικές εφικτές δράσεις και προτείνετε ανάλογες συμβουλές/λύσεις.

